

Magne Medhus: den skjulte skammen

2.11.2020

Magne Medhus: Den skjulte skammen. (Liv Evju) PUDs medlemmer ble mottatt med håndspray, og maskerte styremedlemmer loset alle på plass. Til sammen 48 personer hørte barne- og ungdomspsykiater Magne Medhus gi en personlig beretning om sin dysleksi og om boka han har skrevet om den prosessen han har vært igjennom. Statistisk Sentralbyrå anslår at 3-5% av oss har lese- og skrivevansker. På Sandefjord vgs, den største i landet med 2000 elever, oppdager de hvert år ca 40 «nye» dyslektikere, elever som ikke er blitt fanget opp tidligere i skoleløpet.

Medhus er født i 1939 og vokste opp i et samfunn som ikke eksisterer lenger. Hans far var prest i Jostedalen, og prestegården var det eneste huset i bygda med innlagt vann. Bygda hadde ca 1000 innbyggere. Han opplevde en familie som støttet og hjalp ham gjennom vanskelighetene, og han eide selv viljen til å overvinne problemene. Problemene vil alltid være der, men man lærer seg metoder for å mestre dem. For ham som lege og psykiater har det vært grunnleggende å ha gode medhjelpere; f.eks. en legeerklæring som andre kan skrive på en time, bruker Medhus ti timer på.

Skam er noe som påføres en av andre – foreldres/læreres forventninger som ikke er tilpasset barnets forutsetninger. Det er forskjell på skyld og skam; skyld er når man selv har gjort noe galt, mens skam som påføres av andre får en til å tro at det er noe galt med en selv, at en ikke er god nok, og det knekker selvfølelsen. Dette kjennes i kroppen, i form av depresjon, angst, sinne og smerter.

Moderne begreper som «kjøttskam» eller «flyskam» har ikke noe med skam å gjøre, her burde man egentlig bruke et uttrykk som «medansvar».

Mange tilstander er vanskelige for folk å leve med, siden de ikke synes utenpå. Det er svært anstrengende å leve med en skam som man forsøker å skjule. Man tolker alt i verste mening. Jo tidligere skam påføres et barn, desto lenger sitter det i. Det kan skumles om trygdede som «ser så friske ut», og skammen øker presset, som om ikke den egentlige sykdommen eller tilstanden var ille nok.

Magne Medhus' bok heter «Bokstavene som ikke lot seg temme». Den er skrevet i håp om at andre i samme situasjon kan hjelpes til mestring, og ikke minst i håp om at samfunnet skal slutte å påføre barn skam for en medfødt situasjon.

Helge Solberg takket på forsamlingens vegne og overrakte en glasskål fra Glasshytta på Grønland.